

is, als door Coué wordt toegepast; de methode der autosuggestie.

En in haar geheele geneeskunst grijpt de Christian Science naar deze groote waarheid: dat er is een gezondheidswil, die versterkt kan worden; dat de vitaliteit van het lichaam wordt vermeerderd door moed, zelfvertrouwen, optimisme, dat er een geestelijke macht is in den mensch, die het lichaam kan helpen.

Daarin ligt de verklaring van de genezingen door de Christian Science.

Om op het dwaze der theorie en het Godslasterlijke van dit z.g. geloof in te gaan, is het hier niet de plaats.

Ik wijs u slechts op het verschijnsel, dat door ééne vrouw, een geëxalteerde hysterica, in eenige tientallen jaren miljoenen tot dit geloof zijn bekeerd en hoe verduisterd bij een mensch de kennis van God wordt, indien hij den vasten bodem der Heilige Schriftuur verlaat.

Den Haag.

v. d. H.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Kwesties.

Ook in de zending doen zich allerlei kwesties voor.

Dit behoeft ons niet te bezwaren. De zending is geen stilstaand moeras, maar een stroomende rivier; hier heerscht niet de dood, maar werkt het leven. En waar leven is, is strijd, en zijn moeilijkheden, zorgen, kwesties.

Echter niet alleen „objectief”; het betreft niet slechts den strijd van het Evangelie tegen de macht van Heidendom of Islam, en alzoo tegen de macht van den duivel. Ook de strijders zelf verschillen van gevoelen, en subjectieve meeningen kunnen den toestand vertroebelen. Er kan dan zelfs gevaar dreigen van verstoring der eenheid.

Nu behoeft dat niet, en het mag natuurlijk ook niet. Al is het aanvallend leger op het zendingsveld niet altijd en in elk opzicht van dezelfde gedachte, toch loopt daardoor de arbeid zelf nog geen gevaar. Het kan zelfs niet anders, of men is het onderling over dit of dat oneens.

Alleen maar, men moet zaken van personen weten te onderscheiden.

Wanneer een strijd over een bepaalde zaak een persoonlijk karakter gaat dragen, en het dus een strijd wordt tegen een bepaald persoon, is de duivel op het toneel verschenen.

Wij zeggen niet, dat dit het geval is op ons zendingsterrein, maar wij meenen toch deze opmerking niet terug te moeten houden. De naam van Ds K. van Dijk, miss. dienaar van Friesland op Wonosobo, wordt eigenlijk teveel genoemd.

Dat men over hem niet geheel zwijgen kan, ligt voor de hand; daar zorgt hijzelf wel voor! Want hij is een strijdbaar held. De drie kwesties, die wij noemen willen, zijn dan ook door hem vooral „aangesneden”; hij moest ze aan de orde stellen, en dat deed hij, en doet hij nog, op heel duidelijke wijze. Ds van Dijk bindt geen blad voor zijn mond. Maar toch maakt hij de zaken niet persoonlijk; het gaat bij hem om de kwestie zelf. Zoo moet het ook bij ons zijn.

Wij beginnen bij de hoofdkwestie, die op het oogenblik de zending en dus ook ons bezig houdt. Ik bedoel de kwestie der gezangen.

Daar ik reeds een en andermaal hierover schreef, kan ik ditmaal er kort over zijn.

Maar de synode is in het zicht, en het laat zich aanzien, dat dan ook dit punt aan de orde zal komen. Immers te Middelburg 1933 werd besloten:

„1. dat voorloopig in de godsdienst oefeningen op het zendingsterrein gebruikt mogen worden het psalmboek in de berijming van Ds van Dijk en het liederenboek, samengesteld door de verschillende conferenties van zendelingen onder de Javanen, en

2. dat zij er op aandringt, dat de Afzonderlijke vergadering van miss. predikanten, in verband met de synode van de Javaansche kerken op Midden-Java, met de andere corporaties, die onder de Javanen arbeiden en met de Javaansche kerken op Oost-Java en Noord-Java trachte te komen tot een gemeenschappelijk liederenboek, waarin de 150 psalmen opgenomen zijn.”

De bedoeling is uitstekend: eenheid van gezang op heel Java!

Maar....

Ds van Dijk is van oordeel, dat de synode met dit besluit ons Gereformeerde standpunt ten aanzien van de Heilige Schrift heeft prijsgegeven!

Hier hebben we de kwestie.

Gaat het aan, het tegenwoordige liederenboek toe te laten op het zendingsterrein? Neen, zegt Ds van Dijk. Slechts enkele psalmen zijn erin opgenomen, en door de gezangen heengeworpen, alsof de psalmen ook gewone liederen waren. Bovendien zijn die psalmen nog verminkt ook. En voorts deugen verscheidene van die gezangen niet.

En ook geeft het geen pas, om als Geref. Kerken te willen samenwerken inzake het samenstellen

van een liederenboek met conferenties en corporaties van zendelingen, die op een geheel ander Schriftstandpunt staan.

En vooral dit laatste weegt heel zwaar bij Ds van Dijk. Het oordeel van de Oost-Java zending over de psalmen is dan ook lang niet malsch! Het zijn eigenlijk Joodsche liederen, die bij de gezangen van het Nieuwe Testament ten achter staan; sommigen wijken van den geest van het Christendom af, enz. En hoewel deze menschen principiële bezwaren tegen de psalmen hebben, en op een heel ander standpunt staan ten opzichte van de Schrift, zegt toch de synode: tracht het met hen eens te worden, o Gereformeerde zending, inzake een liederenboek! Daaronder zucht Ds van Dijk, en hij vraagt: „Komt het er voor de kerken op ons zendingsterrein minder op aan in welke richting zij geleid worden?”

Hierin zit de kwestie der gezangen. Men moet het dus niet zoeken in den wil van Ds van Dijk, dat zijn berijming van de psalmen zonder meer wordt aanvaard, en dat hij nu boos zou zijn, omdat dit niet geschied is enz. Ds van Dijk staat te hoog voor zoo iets; het is bij hem geen persoonlijke zaak, maar het gaat bij hem om de Schrift en haar psalmen.

Hoe deze kwestie zich op het oogenblik ontwikkelt, laten wij rusten. Wij willen niet meer dan haar noemen. Het is noodig, dat wij goed weten waar het om gaat. En wij mogen vertrouwen, dat de synode van Amsterdam voorzigtiger zal zijn in haar oordeelen ten opzichte van de zending en Ds van Dijk, dan de synode van Middelburg was.

Er is nog een tweede kwestie, waarover Ds van Dijk ook meende de alarmklok te moeten luiden. Het is een sabbathskwestie.

Op het einde van het vorige jaar werd de vergadering van zendingsarbeiders gehouden, waarbij allerlei praktische zendingsvragen ook ter sprake kwamen.

Zoo was er de vraag, of het wel aanging om van Chineesche Christenen te eischen, dat zij op den Zondag hun toko's zouden sluiten. Die vraag was al eerder aan de orde geweest, maar omdat men het niet eens kon worden, had men een commissie benoemd.

Nu, deze commissie had deze kwestie onder de oogen gezien, en kwam met haar advies, en de vergadering sprak uit „dat naar haar meening onder bijzondere gevallen, waarvan sprake is in de conclusie der synode van 1917, ook gerekend mogen worden zulke gevallen, als in het zendingsrapport geteekend zijn, wanneer n.l. een Chineesche toko geheel van de pasar afhankelijk is en de pasar geregeld op Zondag valt. In zulk een geval oordeelt de vergadering van miss. dienaren, moet het aan de consciëntie van den betrokkene worden overgelaten, ook al spreekt het vanzelf, dat die consciëntie met voorzichtigheid en ernst telkens opnieuw uit Gods Woord moet onderwezen worden.”

Op het besluit van 1917 gaan wij nu niet in. De zaak op zichzelf is duidelijk genoeg. Ds van Dijk, die tegen deze uitspraak van de vergadering van miss. dienaren opkomt, betoogt dan ook, dat de synode van 1917 allerminst een dergelijke uitspraak dekt.

Inderdaad maakt deze uitspraak ook op ons een zeer vreemden indruk. Gaat het aan om aan iemands consciëntie over te laten den sabbath te houden of niet? Of zal men durven zeggen, dat het openhouden van zijn zaak op Zondag niet tegen het gebod Gods strijdt en tot de „middelmatige dingen” behoort? Een ieder zal toch wel moeten aannemen, dat het handelen op Zondag, voor elken Christen, ook voor den Chinees, moeilijk te rijmen zal zijn met het vierde gebod, en dat het toch ook niet aangaat tijdelijk dit toe te laten, totdat de man door onderwijzing een fijnere consciëntie heeft gekregen.

Over de toestanden op het zendingsterrein kunnen wij heel moeilijk oordeelen, en wij gelooven, dat men den strengen maatstaf van Nederland daar niet altijd kan handhaven. Maar... Gods gebod is gebod, overal! En als men met het ééne gebod het handje kan lichten, officieel en met goedkeuring van een vergadering van zendingsarbeiders, waarom dan ook niet met een ander gebod? Wij vragen slechts, en zijn van vaste overtuiging, dat onze zendelingen in geen enkel opzicht geen enkel gebod Gods wankel willen stellen; maar hoe zit het dan met de kwestie van dezen Chinees?

Er is ook nog een derde kwestie. En zoover wij weten, heeft alleen Ds van Dijk hierover een bezwaar geuit.

Vreeselijk gewichtig schijnt het niet, maar ja, principiële obsta!

Gelijk men weet, is Ds Bergema benoemd tot docent op Soemba in de plaats van Ds Krijger. Zoo gaat hij dus Keboemen verlaten, en heel Friesland betreurt dit, ook vanwege de bijzondere talenten, die Ds Bergema bezit.

Maar nu verder? Een docent is niet hetzelfde als een miss. dienaar. En toch zijn er, die zoo gaarne Ds Bergema als zendeeling zouden willen handhaven. Alzoo is er dan voorgesteld hem te laten beroepen door Nijverdal, en hem dan vrij te stellen van allen missionairen arbeid, zoodat hij toch zijn docentenwerk in volheid kan doen.

Zoo iets is er ook gebeurd met andere docenten in Indië. Laat het ook bij Ds Bergema zoo zijn. En dit acht Ds van Dijk onjuist.

Als Nijverdal Ds Bergema zou beroepen, zou dat een paskwii zijn; hij gaat niet als zending naar Soemba, maar als docent ter opleiding van hepers. En ook is zulk een beroep niet noodig, want hij blijft predikant, zij het ook emeritus van Hege, wanneer zijn diensten in bijzondere gevallen noodig waren op Soemba, zou alzoo van hem geprofitteerd kunnen worden.

Ds van Dijk zegt dan ook, dat men dan ook de professoren van Amsterdam moet laten beroepen door de kerk van Amsterdam; en, zoo voegen we er aan toe, ook die van de Theologische School door Kampens kerk. Maar niemand denkt daaraan.

Waarom moet dan Ds Bergema door Nijverdal worden beroepen als miss. dienaar, terwijl hij niet zal blijven? Hij wordt immers docent?

Het betoog van Ds van Dijk lijkt logisch. Och, heel gewichtig schijnt deze kwestie niet, maar wij voelen ook niet de noodzaak van zulk een beroep. Misschien dat wij er nog wel meer van zullen hooren, want Friesland is er ook bij betrokken. De zendingsynode is aanstaande, en dan wordt wellicht over de emeritering van Ds Bergema ook gehandeld. Wij schrijven dan ook dit artikel voordat deze synode gehouden wordt, omdat het allicht mogelijk is, dat deze synode over sommige dingen in comité zal gaan; wij oordeelen dus alleen naar hetgeen door publicatie algemeen bekend is gemaakt.

Wij komen terug op hetgeen wij in het begin zeiden: laten wij de zaken van de personen gescheiden houden! Het gaat niet voor of tegen Ds van Dijk! En de Heere geve licht aan onze meerdere vergaderingen, om recht en billijk te oordeelen.

J. D. W.

Vraag ik iemand naar zijn „godsdienstig geloof”, dan ga ik op den man af en bree door de schermen, waarachter een valsch begrepen fatsoenlijkheid zijn innerlijk leven verbergt. Spreek ik daarentegen van „religieus”, zeker dan behoeft ik niemand te kwetsen, maar raak ook niemands hart. Ook hier zeg ik: Niet de modernen bedoelen dit, maar de eeuw, waaraan ze hun ziel verkochten, dwingt ze ook hierin tot den schijn.

De tegenwerping, dat ook onze vaders van „Christelijke religie” spraken, geldt hiertegen niet. Wie de taalgeschiedenis en maatschappelijke verhoudingen van die dagen kent, tast in de verklaring van dit verschijnsel niet licht mis.

Dr. A. Kuyper, Het Modernisme en Fata Morgana op Christelijk gebied, Amsterdam, 1871, blz. 33, 68.

MUZIKALE KRONIEK

Pseudo-Kerkmuziek.

In het 178e „heft” van haar „Mitteilungen”, annonceert de Leipziger muziekkultuurfirma Breitkopf & Härtel een heele serie Cello-composities van Jul. Klengel, waarvan „mit Staunen und freudiger Ueberraschung” in het „Zeitschrift für Kirchenmusiker” vastgesteld was, hoe kostelijk sommige deelen gebruikt konden worden bij kerkconcerten.

Hoe men dan echter te werk moet gaan ten opzichte van sommige titels en andere onderdeelen, die een beetje te wereldsch aandoen in de kerk, leeren we uit de volgende „Charakteristiken”:

Caprice in Form einer Chaconne op. 43 (über ein Thema von Robert Schumann):

Für Kirchenkonzerte ändere man den Titel („Caprice”) um in „Chaconne über ein Thema von Robert Schumann”.

Chaconne g moll für Violoncell allein:

Füßlich kann das „Scherzando vivace” ausgelassen werden.

Suite e moll:

Unter Auslassung von Satz III (Gavotte) nehme man die Sätze I (Largo), II (Allemande), IV (Sarrabande) und V (Gigue), oder, wenn diese Tanztitel im Kirchenkonzert stören sollten, der benenne die Sätze nach ihren Tempi: Largo — Allegro moderato — Molto sostenuto — Allegro; und — kein Hörer wird auf den Gedanken kommen, dass er soeben eine Serie alter Tänze gehört hat.

Schlummerlied:

Men bezeichne es im Program als „Andantino”.

Wij dachten altijd dat we hier in Nederland zoo ongeveer de eenigen waren van de heele wereld, die bang waren en hartgrondig het land hadden aan al zulke dingen in de kerk — althans volgens het zeggen van de liberale heeren-van-de-pen, — maar dat ze in het kunstvrije Duitschland zelfs gebruiksaanwijzingen publiek, per catalogus laten drukken, bewijst, dat ze daar nog tamelijk wat kopschuwer zijn dan de strengste puriteinen hier.